

ΠΡΟΣ: Υπουργό Υποδομών & Μεταφορών,
κ. Χρήστο Σπίρτζη

Αθήνα, 7 Απριλίου 2017

Αρ. Πρωτ.: 40/ΕΞ

ΘΕΜΑ: Κατεπείγουσα ενημέρωση για την αναγκαιότητα διευκρίνισης και τροποποίησης/διόρθωσης των διατάξεων του άρθρου 2 του Ν. 4412/16 που αφορούν τις συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών και τις συμβάσεις γενικών υπηρεσιών.

ΣΧΕΤ.: Η με αρ. πρωτ. 86/ΕΞ/26.07.2016 επιστολή μας (σχόλια επί του κατατεθέντος σχεδίου νόμου).

Αξιότιμε κ. Υπουργέ,

Ενημερωθήκαμε ότι σε πρόσφατο ενημερωτικό σεμινάριο για τον Ν. 4412/16, με συμμετοχή στελεχών της ΕΑΑΔΗΣΥ, της ΟΣΥ Α.Ε. και του Γραφείου Καλής Νομοθέτησης της Γενικής Γραμματείας της Κυβέρνησης, δόθηκε η εσφαλμένη ερμηνεία στους συμμετέχοντες δημόσιους λειτουργούς ότι «*όποιες μελετητικές ή συμβουλευτικές υπηρεσίες δεν αφορούν αμέσως ή εμμέσως τεχνικό έργο υπάγονται στις συμβάσεις γενικών υπηρεσιών και όχι στις συμβάσεις εκπόνησης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών*» και ότι, ως εκ τούτου, για την ανάθεση τέτοιων υπηρεσιών δεν πρέπει να εφαρμόζονται οι διατάξεις περί μελετών (π.χ. υποχρέωση εγγραφής στο Μητρώο Γραφείων Μελετών και κατοχή ανάλογης τάξης και κατηγορίας πτυχίου, εφαρμογή Κανονισμού Αμοιβών, κ.λπ.).

Τόσο κατά τη δημοσιοποίηση του σχεδίου νόμου, όσο και κατά την κατάθεση αυτού στη Βουλή (βλ. σχετική επιστολή μας, αλλά και τα πρακτικά της σχετικής συνεδρίασης της Διαρκούς Επιτροπής Παραγωγής και Εμπορίου που συμμετείχαμε), είχαμε επισημάνει ότι οι ορισμοί των εδαφίων 9(α) και 9(β) της παραγράφου 1 και των εδαφίων 6(α) και 6(β) της παραγράφου 3 του άρθρου 2 του Ν. 4412/16 ελλοχεύουν σημαντικό κίνδυνο εσφαλμένης ερμηνείας για την υπαγωγή της σύμβασης και δημιουργίας προβλημάτων (συνημμένως αποστέλλουμε το σχετικό απόσπασμα των κατ' άρθρο σχολίων της ανωτέρω επιστολής μας, τα οποία ισχύουν και σήμερα στο σύνολό τους).

Επειδή γνωρίζουμε ότι στην παρούσα φάση δρομολογούνται οι διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων σε διάφορους μελετητικούς τομείς όπως η προστασία και διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος, η διαχείριση υδάτων, ο στρατηγικός χωροταξικός σχεδιασμός, η παρακολούθηση εφαρμογής Ευρωπαϊκών Οδηγιών στον τομέα του περιβάλλοντος και των υδάτων, κ.ά., για τις οποίες υπάρχει διαπιστωμένος κίνδυνος δημοπράτησης ως «γενικές υπηρεσίες», ενώ εμπίπτουν -ουσία και νόμω- στις συμβάσεις εκπόνησης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, **ζητούμε την άμεση παρέμβασή σας για τη ρητή διευκρίνιση και την τροποποίηση/διόρθωση¹ των σχετικών διατάξεων του άρθρου 2 του Ν. 4412/16².**

Άλλως, επισημαίνουμε ότι θα εμφανιστούν φαινόμενα ανάθεσης και εκπόνησης μελετών από εταιρείες, φορείς και οργανισμούς (π.χ. ΜΚΟ, ΑΕΙ) που ουδεμία σχέση έχουν με μελετητικές δραστηριότητες.

¹ Άλλωστε, επιβάλλεται η τροποποίηση/διόρθωση των συγκεκριμένων διατάξεων, καθόσον εμπεριέχουν και πρόδηλα σφάλματα (π.χ. βλ. σχόλιά μας για το Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Γ).

² Η παρούσα κοινοποιείται και στους αξιότιμους κ.κ. Υπουργό και Αν. Υπουργό Περιβάλλοντος & Ενέργειας, με την παράκληση να ασχοληθούν με το θέμα, καθόσον αφορά κυρίως τομείς αρμοδιότητάς τους (χωροταξία, περιβάλλον, κ.λπ.).

Ειδικώς, δε, για τις περιβαλλοντικές μελέτες (όπου υφίσταται και η πρόδηλη σύγκυση στον Ν. 4412/16) **θα πρέπει να διευκρινιστεί, μέσω σχετικής Εγκυκλίου, ότι όλες οι μελέτες και συναφείς υπηρεσίες που αναφέρονται στο Π.Δ. 256/98 (Α' 190/12.8.98)³ εξακολουθούν να υπάγονται στην κατηγορία 27 των περιβαλλοντικών μελετών** και εκπονούνται, αποκλειστικώς και μόνον, από γραφεία μελετών εγγεγραμμένα στο Μητρώο στην κατηγορία αυτή, όπως και γίνεται μέχρι σήμερα.

Αξιότιμε κ. Υπουργέ,

Γνωρίζετε πολύ καλά τη δεινή θέση στην οποία έχουν περιέλθει οι μελετητικές επιχειρήσεις στη χώρα μας, με τον σημαντικό περιορισμό της ζήτησης μελετητικών και συναφών υπηρεσιών και τα πολλά άλλα γνωστά προβλήματα. Πραγματικώς, το τελευταίο πλήγμα στον κλάδο θα είναι η «χρήση» του νέου Ν. 4412/16 για την αφαίρεση κατοχυρωμένου (ουσία και νόμω) αντικειμένου από τις μελετητικές επιχειρήσεις. Μια τέτοια εξέλιξη, βεβαίως, ελλοχεύει και σημαντικούς κινδύνους για τη διασφάλιση του δημοσίου συμφέροντος, τόσο από πλευράς αρτιότητας και ποιότητας των μελετών όσο κι από πλευράς αποδοτικής αξιοποίησης των δημόσιων πόρων.

Αναμένοντας την άμεση ανταπόκρισή σας για το μείζον αυτό θέμα και εν αναμονή της επόμενης επικοινωνίας και συναντήσεώς μας, διατελούμε στη διάθεσή σας.

Μετά τιμής

Ο Πρόεδρος

Κωνσταντίνος Καλέργης

Ο Γενικός Γραμματέας

Παναγής Τονιόλος

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

1. Υπουργό Περιβάλλοντος & Ενέργειας, κ. Γεώργιο Σταθάκη
2. Αν. Υπουργό Περιβάλλοντος & Ενέργειας, κ. Σωκράτη Φάμελλο
3. Πρόεδρο ΕΑΑΔΗΣΥ, κ. Γεώργιο Καταπόδη
4. Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας

Συνημμένα:

Απόσπασμα από τα σχόλια του ΣΕΓΜ κατά τη ψήφιση του Ν. 4412/16

³ Δεν έχει περιέλθει σε γνώση μας κάποια διάταξη ρητής κατάργησης του Π.Δ. 256/98.

Κατ' άρθρο παρατηρήσεις

Άρθρο 2. Ορισμοί (άρθρο 2 και άρθρο 33 παρ. 1 εδάφιο β Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και άρθρο 2 Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)

Παράγραφος 1, εδάφιο 9(α):

Απαιτείται επανέλεγχος και διόρθωση του Παραρτήματος Ι του Προσαρτήματος Γ, καθόσον αφενός δεν περιλαμβάνεται το σύνολο των μελετών και συναφών υπηρεσιών (βλ. και παρ. 3, σημείο 15) του άρθρου 2), αφετέρου περιλαμβάνονται υπηρεσίες που εμπίπτουν σε άλλους τομείς δημοσίων συμβάσεων. Ενδεικτικώς αναφέρονται οι Βοηθητικές υπηρεσίες κτιρίων, οι Υπηρεσίες τεχνικού ελέγχου, οι Υπηρεσίες σιδηροδρομικών μεταφορών (μεταφορά επιβατών, μεταφορές κατεψυγμένων ή διατηρημένων με απλή ψύξη εμπορευμάτων, κ.λπ.), οι Υπηρεσίες υδάτινων μεταφορών (μεταφορά επιβατών μέσω πλωτών μέσων, πλωτή μεταφορά προϊόντων διατηρημένων με απλή ψύξη, ναυτιλιακές μεταφορικές επιχειρήσεις, κ.λπ.), οι Υπηρεσίες τοποθέτησης και προμήθειας προσωπικού, και πολλές άλλες κατηγορίες CPV.

Γενικώς, η προσπάθεια καθορισμού του ποιές συμβάσεις υπάγονται στις μελέτες και στις συναφείς υπηρεσίες μέσω των CPV είναι αδόκιμη και ανεπιτυχής. Εφόσον απαιτείται τέτοιος καθορισμός με βάση την Ευρωπαϊκή ονοματολογία, προτείνεται να υιοθετηθούν τα αναγραφόμενα στο Παράρτημα ΙΙΑ της παλιάς Οδηγίας 2004/18/ΕΚ και συγκεκριμένα οι εξής κατηγορίες με τους αντίστοιχους αριθμούς αναφοράς CPC:

- ✓ Υπηρεσίες πληροφορικής και συναφείς υπηρεσίες (84),
- ✓ Υπηρεσίες παροχής συμβουλών σε θέματα διαχείρισης και συναφείς υπηρεσίες (865, 866) και
- ✓ Υπηρεσίες αρχιτέκτονα, υπηρεσίες μηχανικού και ολοκληρωμένες υπηρεσίες μηχανικού· υπηρεσίες πολεοδομικού σχεδιασμού και αρχιτεκτονικής τοπίου· συναφείς υπηρεσίες παροχής επιστημονικών και τεχνικών συμβουλών· υπηρεσίες τεχνικών δοκιμών και αναλύσεων (867).

Επίσης, πρέπει να διαγραφεί η αναχρονιστική αναφορά περί «*όταν οι μελέτες δεν εκπονούνται και οι υπηρεσίες δεν παρέχονται από το προσωπικό της αναθέτουσας Αρχής*». Για την επίτευξη των πολυσυζητημένων επιθυμητών στόχων της μεγιστοποίησης του βαθμού αποδοτικότητας της δημόσιας διοίκησης και εξυπηρέτησης των πολιτών και του δημοσίου συμφέροντος, καθώς και της βέλτιστης οικονομικής διαχείρισης του δημοσίου χρήματος (efficient & cost-effective services) πρέπει η δημόσια διοίκηση να έχει αμιγώς επιτελικό ρόλο.

Παράγραφος 1, εδάφιο 9(β):

Ο ορισμός αυτός των «συμβουλευτικών υπηρεσιών» περιλαμβάνει και υπηρεσίες που υπάγονται στην περίπτωση 9(α), με αποτέλεσμα να **ελλοχεύει σημαντικός κίνδυνος διαφορετικής ερμηνείας για την υπαγωγή της σύμβασης και δημιουργίας προβλημάτων** (π.χ. ποιες περιβαλλοντικές μελέτες δεν συνιστούν παροχή τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών; ο σχεδιασμός, η παρακολούθηση και η αξιολόγηση των Περιφερειακών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού & Αειφόρου Ανάπτυξης σε ποιες υπηρεσίες υπάγεται;).

Παράγραφος 3, εδάφιο 6 (α):

Ο ορισμός αυτός δεν καλύπτει το σύνολο των συμβάσεων μελετών και συναφών υπηρεσιών της ανωτέρω περίπτωσης της Παρ. 1, εδ. 9(α) και πρέπει να συμπληρωθεί (π.χ. προστασία και διαχείριση περιβάλλοντος, αναπτυξιακά και στρατηγικά σχέδια και προγράμματα, κ.ά.).

Παράγραφος 3, εδάφιο 6 (β):

Ομοίως, ο ορισμός αυτός δεν καλύπτει το σύνολο των συμβάσεων της ανωτέρω περίπτωσης της Παρ. 1, εδ. 9(α) και πρέπει να συμπληρωθεί/τροποποιηθεί, ώστε να συμπεριλάβει την παροχή υπηρεσιών συμβούλου σε θέματα που δεν αφορούν ευθέως τεχνικά έργα (π.χ. προστασία και διαχείριση περιβάλλοντος, παρακολούθηση εφαρμογής Ευρωπαϊκών Οδηγιών, αναπτυξιακά και στρατηγικά σχέδια και προγράμματα, κ.ά.).

Παράγραφος 3, εδάφιο 11, 13, 14:

Ο ορισμός αυτός της «Κύριας Μελέτης» δεν χρησιμοποιείται, επί της ουσίας, πουθενά στη συνέχεια του σχεδίου νόμου. Ομοίως και οι έννοιες της «απλής» και της «σύνθετης» μελέτης, οι οποίες δεν χρησιμοποιούνται ουσιαστικά πουθενά στη συνέχεια του σχεδίου νόμου.

Παράγραφος 3, εδάφιο (15):

Η αναφορά των κατηγοριών μελετών πραγματοποιείται μόνο για τον περαιτέρω καθορισμό των συμβάσεων που υπάγονται στην περίπτωση της Παρ. 1, εδ. 9(α) και όπως προαναφέρθηκε δεν είναι σύμφωνη με τα αναγραφόμενα στο Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Γ.

Άρθρο 12. Δημόσιες συμβάσεις μεταξύ φορέων του δημοσίου τομέα (άρθρο 12 Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

Το άρθρο αυτό ενέχει σοβαρό κίνδυνο «νομιμοποίησης» της δραστηριοποίησης πολλών δημοσίων φορέων (π.χ. ΔΕΚΟ, Αναπτυξιακές ΟΤΑ, ΑΕΙ, ΑΤΕΙ, κ.ά.) στον τομέα της εκτέλεσης δημοσίων έργων και της παροχής μελετητικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών.

Οι (προγραμματικές) συμβάσεις μεταξύ δημοσίων αρχών συνιστούν «κλασσική» μεθόδευση για την αποφυγή εφαρμογής των εκάστοτε ισχυουσών διατάξεων ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων και των διαγωνιστικών διαδικασιών.

Στην πράξη, βεβαίως, οι συμβάσεις αυτές χρησιμοποιούνται είτε για την ενίσχυση της αναγκαιότητας ύπαρξης και λειτουργίας ενός δημοσίου φορέα, είτε -το κυριότερο- για την απευθείας ανάθεση έργων και υπηρεσιών, κατά παράβαση κάθε έννοιας διαφάνειας, αξιοκρατίας και θεμιτού ανταγωνισμού. Στις περισσότερες, δε, περιπτώσεις, από τις συμβάσεις αυτές παράγονται χαμηλής ποιότητας παραδοτέα, τα οποία δεν εξυπηρετούν τον ουσιαστικό σκοπό τους, με αποτέλεσμα τη μη ανταποδοτικότητα των σχετικών δαπανών.

Προτείνεται να προστεθούν παράγραφοι, με τις οποίες αφενός θα θεσπίζεται υποχρέωση σύμφωνης γνώμης της ΕΑΑΔΗΣΥ για τη σύναψη οποιασδήποτε σύμβασης μεταξύ δημοσίων